

СИЛАБУС ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ

КОМПЛЕКСНІ СИСТЕМИ ЗАХИСТУ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ КУЛЬТУР ВІД ХВОРОБ

спеціальність	202 «Захист і карантин рослин»	обов'язковість дисципліни	вибіркова
освітня програма	«Захист рослин»	факультет	агрономії та захисту рослин
освітній рівень	другий (магістерський)	кафедра	зоології, ентомології, фітопатології, інтегрованого захисту і карантину рослин ім. Б.М. Литвинова

ВИКЛАДАЧ

Положенець Віктор Михайлович

Вища освіта – спеціальність «Вчений агроном»
Професор кафедри зоології, ентомології, фітопатології, інтегрованого захисту та карантину рослин ім. Б.М. Литвинова
Досвід роботи – 52 роки
Показники професійної активності з тематики курсу:

- учасник наукових і методичних конференцій;
- співавторка 10 навчальних посібників;
- співавторка 22 методичних розробок

телефон

0972526202

електронна пошта

luda.nemerizka72@ukr.net

дистанційна підтримка

Google Meet

ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО ОСВІТНЮ КОМПОНЕНТУ (ДИСЦИПЛІНУ)

Мета	формування у здобувачів професійних знань та умінь, щодо застосування систем захисту рослин, методів та способів захисту сільськогосподарських культур від хвороб, що дозволяє обмежити їх шкідливість до економічно невідчутного рівня.
Формат	лекції, практичні заняття, самостійна робота, індивідуальні завдання, робота в групах
Деталізація результатів навчання форм їх контролю	<ul style="list-style-type: none"> • виявляти закономірності розвитку і поширення шкідливих організмів і розробляти науково-організаційні основи застосування заходів захисту і карантину рослин (ЗК1, СК4, ПРН4) робота в групах • приймати оптимальні рішення щодо проведення захисних заходів, які забезпечують отримання високих, стабільних і екологічно безпечних врожаїв (ЗК1, ЗК2, ЗК3, СК3,СК4, ПРН1, ПРН4) • проводити аналіз фітопатологічного стану посівів і насаджень в умовах відкритого та захищеного ґрунту (ЗК1,ЗК3, СК1, СК4, ПРН1), робота в групах
Обсяг і форми контролю	4 кредити ECTS (120 годин): 20 години лекцій, 20 години лабораторних; індивідуальні завдання, модульний контроль (2 модулі), 80 годин самостійної роботи; підсумковий контроль – іспит
Умови зарахування	згідно з навчальним планом
Вимоги викладача	вчасне виконання завдань, активність, академічна доброчесність

СТРУКТУРА ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ (ДИСЦИПЛІНИ)

Модуль 1. МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ ЗАХИСТУ РОСЛИН ВІД ХВОРОБ

Лекція 1	Предмет, зміст, місце та значення навчальної дисципліни. Роль комплексних систем захисту та методологічні основи їх оптимізації. Історія виникнення та розвитку методів захисту від хвороб.	Практичн і заняття ПЗ 1	Хвороби пшениці, жита, ячменю, вівса. Комплексна система захисту від хвороб.	Самостійна робота	Логістика проведення основних методів захисту рослин. Розробка та оптимізація систем захисту рослин основних сільськогосподарських культур. Роль прогнозів у забезпеченні оптимального фітосанітарного стану агроценозів. Завдання і методи організації фітосанітарного моніторингу та прогнозу. Визначення доцільності проведення заходів захисту рослин від хвороб. Принципи визначення ураженості рослин і втрат урожаю. Оцінка втрат урожаю зернових колосових культур від основних хвороб.
Лекція 2	Характеристика та значення методів захисту рослин від хвороб, логістика їх проведення. Значення організаційно-господарських заходів, селекційно-генетичного, агротехнічного, біологічного, хімічного методів, карантинних заходів, моніторингу хвороб та їх прогнозування.	ПЗ 2	Хвороби проса, сорго, кукурудзи. Комплексна система захисту від хвороб		
Лекція 3	Принципи організації та проведення заходів захисту рослин. Значення служби захисту рослин, її історія та сучасний стан, нормативне та правове забезпечення.	ПЗ 3	Хвороби соняшника. Комплексна система захисту від хвороб.		
Лекція 4	Системи захисту рослин, їх розвиток та сучасний стан. Зональні комплексні системи захисту рослин, методологічні основи їх розробки, оптимізації та застосування.	ПЗ 4	Хвороби ріпака. Комплексна система захисту від хвороб.		
Лекція 5	Системи захисту зернових колосових культур (озимих та ярих колосових) та кукурудзи.	ПЗ 5	Хвороби цукрового буряка. Комплексна система захисту від хвороб.		

Модуль 2. ОСОВНІ КОМПЛЕКСНІ СИСТЕМИ ЗАХИСТУ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ КУЛЬТУР ВІД ХВОРОБ ТА ЇХ ЗАСТОСУВАННЯ

Лекція 6	Системи захисту технічних культур (соняшник, цукровий буряк, ріпак).	ПЗ 6	Хвороби гороху, квасолі, сої. Комплексна система захисту від хвороб.	Самостійна робота	Хвороби гречки та комплексна система захисту гречки від хвороб. Моніторинг основних хвороб зернових культур. Системи захисту овочевих культур закритого ґрунту (огірки, помідори, капуста, цибуля). Комплексна система захисту від хвороб у закритому ґрунті. Профілактичні заходи. Знезаражування культивацийних споруд,
Лекція 7	Системи захисту однорічних (горох, соя, квасоля та ін.) та багаторічних бобових культур (люцерна, конюшина).	ПЗ 7	Хвороби люцерни, конюшини. Комплексна система захисту від хвороб.		
Лекція 8	Системи захисту картоплі та овочевих культур відкритого ґрунту (капуста, огірки, помідори, цибуля).	ПЗ 8	Хвороби картоплі, капусти, огірків, помідорів та цибулі. Комплексна система захисту від хвороб.		
Лекція 9	Системи захисту зерняткових і кісточкових плодкових культур від хвороб	ПЗ 9	Хвороби яблуні, груші, сливи, персику, вишні. Комплексна система захисту від хвороб.		

ДОПОВНЮЄ СТАНДАРТ ОСВІТИ І ОСВІТНЮ ПРОГРАМУ

Компетенції	<p>ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.</p> <p>ЗК2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.</p> <p>ЗК3. Знання і розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.</p> <p>СК1. Здатність проводити фітосанітарну діагностику хвороб рослин, комах, кліщів, нематод, гризунів та бур'янів сучасними принципами і методами.</p> <p>СК3. Здатність використовувати знання й практичні навички в галузі біологічних наук та на межі предметних галузей для дослідження різних рівнів організації живих організмів, біологічних явищ і процесів.</p> <p>СК 4 Здійснювати збір, реєстрацію і аналіз даних за допомогою відповідних методів, прийомів і засобів у польових і лабораторних умовах і звітувати про результати.</p>	Програмні результати навчання	<p>ПРН1. Здатність до спілкування в діалоговому режимі з колегами та цільовою аудиторією, письмового відображення та презентації результатів своїх досліджень українською мовою.</p> <p>ПРН4. Розуміти основні терміни, концепції, принципи, теорії і закони в галузі біологічних наук і на межі предметних галузей.</p> <p>ПРН6. Демонструвати знання систематики, методів виявлення та ідентифікації неклітинних форм життя, прокариот і еукариот.</p> <p>ПРН8. Демонструвати знання будови живих організмів, їх фундаментальних біологічних процесів.</p>
--------------------	--	--------------------------------------	--

ОСНОВНА ЛІТЕРАТУРА ТА МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ

1. Красиловець Ю.Г. Наукові основи фітосанітарної безпеки польових культур. Харків, 2010. 415 с.
2. Кулешов А.В., Білик М.О., Довгань С.В. Фітосанітарний моніторинг і прогноз. Харків: Еспада, 2011. 608 с.
3. Комплексні системи захисту сільськогосподарських культур від хвороб: навч. посіб. В.П. Туренко, М.О. Білик, А.В. Кулешов та ін. Х., ХНАУ, 2018. 301 с.
4. Комплексні системи захисту сільськогосподарських культур від хвороб: навч. посіб. В.П. Туренко, М.О. Білик, А.В. Кулешов та ін. Вид. 2-ге, допов. Харків: Майдан, 2019. 330 с.
5. Марков І.Л., Рубан М.Б. Довідник із захисту польових культур від хворобі шкідників. Київ: Юніверс Медіа. 2014. 384 с.
6. Пантелєєв В.К. та ін. Захист злакових і бобових культур від шкідників, хвороб і бур'янів: навчальний посібник. Харків: Еспада, 2005. 672 с.
7. Писаренко В.М. Фітосанітарний моніторинг. Методи захисту рослин: Навчальний посібник / В.П. Писаренко, П.В. Писаренко. Полтава, 2007. 255 с.
8. Станкевич С.В., Забродіна І.В., Васильєва Ю.В. та ін.. Моніторинг шкідників і хвороб сільськогосподарських культур: навч.посіб. Харків:ФОП Бровін О.В., 2020. 624 с.
9. Субін В.С.Ю Олефіренко В.І. Інтегрований захисту рослин: підручник. Київ: Вища освіта, 2004. 336 с.

1. Комплексні системи захисту сільськогосподарських культур від хвороб. Тестові завдання для підготовки фахівців ОС «магістр» спеціальності 202 «Захист і карантин рослин». Харків: ХНАУ, 2020. 23 с.

СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ

СИСТЕМА		БАЛИ	ДІЯЛЬНІСТЬ, ЩО ОЦІНЮЄТЬСЯ
Підсумкове оцінювання	100 бальна ECTS (стандартна)	до 50	50% від усередненої оцінки за модулі
		до 50	підсумкове тестування
Модульне оцінювання	100 бальна сумарна	до 50	відповіді на тестові питання
		до 20	усні відповіді на лабораторних заняттях
		до 30	результат засвоєння блоку самостійної роботи

НОРМИ АКАДЕМІЧНОЇ ЕТИКИ ТА ДОБРОЧЕСНОСТІ

Всі учасники освітнього процесу (в тому числі здобувачі освіти) повинні дотримуватися кодексу академічної доброчесності та вимог, які прописані у положенні «Про академічну доброчесність учасників освітнього процесу ДБТУ»: виявляти дисциплінованість, вихованість, поважати гідність один одного, проявляти доброзичливість, чесність, відповідальність.